

Κι ενώ στον άλλο γραφτό λόγο απομνημονεύεται το πέραςμα αυτού του λαού από τον τεφρό τόπο του Κρανίου, αναδίδοντας σπάνιες και πικνές ομολογίες εκείνου του τραγικού έπους της αντίστασης και της τιμωρίας. Κι ενώ ο λόγος αυτός πολυεπίπεδος και εντατικός απλώνόταν έως τα όρια του καθολικού, ο θεατρικός λόγος έμεινε κι ακόμα σταθμεύει ή σε αδιάφορες ηθογραφικές επισημάνσεις ή αγωνιά να βρει τους σταθερούς άξονες, που θα αναγάγουν εκείνες τις ένθετες ώρες, σε δραματικές πράξεις. Που θα εγκατασταθούν στη συνείδηση και στη νοητική δυνατότητα του θεατρικού συγγραφέα σαν αφετηρία για την (ανα)σύνθεση αυτής της προμερής ιστορικής εποχής.

Ωστόσο, προτείνεται το ερώτημα: Η απουσία αυτής της θεατρογραφίας να αιτιολογείται ως οριστική αδυναμία σύνδεσης με τους μύντες και τα ιστορικά γεγονότα ή ως μη ωρίμανση του συντηρητικού μύθου που θα αποκαλύψει την ουσία εκείνης της ανεπαύλητης αλήθειας; Μηπως ακόμα θα πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα της δραματοποίησης ή της κάποιας έστω θεατρικής διασκευής σπουδαίων κειμένων της ελληνικής λογοτεχνίας, που με έξοχο όντως τρόπο επισημάναν, ανάλυσαν και προέκτειναν τις συνιστώσες εκείνης της πύρινης περιόδου;

Η ΕΞΟΡΙΑ, έργο όγδοο — κατά το πρόγραμμα — του Παύλου Μάτεσι, επιχειρεί την ανατομία των κύριων αξόνων που πρέπει να χαρτογραφηθούν τη στάση των ελεύθερων όντων απέναντι στους βιαστές τους. Τη συμπεριφορά τους, σε αντιπαράθεση με τους κλειδοκρατορες, τους εξωμότες και τους θύτες. Κι ακόμα να αιτιολογήσει τα κεντρικά ση-

κατά τη γνώμη μου

του ΝΑΣΟΥ ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Χαρτογράφηση ελευθερίας...

Π. ΜΑΤΕΣΙ

«Εξορία»

ΤΗ ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ
ΤΟΥ ΕΘΝ. ΘΕΑΤΡΟΥ

μεία που συναρμολογούν την ταυτότητα εκείνων των ανθρώπων που, με ελεύθερη βούληση, επέλεξαν τη σχεδόν ισοβία παραμονή τους στην εξορία. Τελικά να μεταφέρει το κλίμα εκείνης της εποχής, αφού βέβαια το στοιχειώσει με την παρουσία των βασικών, όσο και των παρεπόμενων παραμέτρων της. Ο μύθος της ΕΞΟΡΙΑΣ έμεινε σε όλες αυτές τις προθέσεις.

Δεν νομίζω όμως ότι τις ολοκληρώνει. Το σκηνικό αποτέλεσμα μοιάζει σαν άθροισμα πληροφοριών που δόθηκαν στο συγγραφέα από μη ευήκοους υπακόμους. Ή τουλάχιστον από πληροφοριοδότες που βασίστηκαν μόνο στην αγαθή τους πρόθεση. Μ' όση αφαιρετικότητα και μ' όση υπερβατικότητα κι αν θεωρήσει κανείς την πορεία των κύριων προσώπων, θα διαπιστώσει ότι βρίσκονται έξω από την

ιστορία. Οι βιασμένες μάνες θεώρησαν Ύβρι την πράξη του βιασμού τους, αλλά αγάπησαν με παράφορο έρωτα τη ζωή, για την οποία άλλωστε υποθήκευσαν τη δική τους ζωή.

Προκύπτει, άρα, πως καμιά παρόρμηση, κανένα ένστικτο και τροπαντός ουδεμιά «λογική» τιμωρία του βιαστή τους, μπορούσαν να τις μετατρέψουν σε σύγχρονες Μήδεις. Το δίδυμο άλλωστε των παιδιών που ανδρώθηκαν ανωμάλως σ' εκείνο το κλίμα της υπερορίας, μόνο σαν εμβόλιμο από «άλλο έργο», μπορεί να νοηθεί. Ωστόσο, ο Παύλος Μάτεσις εννοεί τους θεατρογραφικούς κανόνες, κατασκευάζει ενδιαφέροντα λόγους και κάποτε συντηρεί ένα ένδομο δραματικής έντασης και αναδείχνει ταυτόχρονα την επιδεξιότητά του στο διαβρωτικό ύφος των σατιρικών αναφορών.

Ο Κώστας Μπάκας, δεν σκηνοθέτησε απλά το έργο Έκανε, όπου μπορούσε, μιαν επαναστατική πωση στις σχέσεις των προσώπων με την ιστορία, διευρύνοντας την ατομική στάση ως τη συνολική διαπλοκή. Δημιούργησε ένα ύφος σκηνικής εκτύπωσης του πραγματικού ιστορικού γεγονότος, υπερβαίνοντας τις ασύγγνωστες παραβάσεις του κειμένου. Μέσα από μια λειτουργική διάρθρωση των εικόνων και των σκηνών, φόρτισε το ρίγος κι ανακάλεσε τις μνήμες με ζέουσα ενάργεια. Η σκηνοθεσία του Μπάκα έχει γι' ορισμένα από την ιεροπρόκλητά που απαιτούν οι αναφορές στα μείζονα σκηνικά δρώμενα.

Σε πρωταγωνιστικό ρόλο το σπαρταχτικά λιτό σκηνικό του Βασίλη Φωτοπουλίου, που αναλέμει σε παραμονές θανάτων και πράξεις Αρετής. Μέσα σ' αυτό το σταγυ έδαφος του ιωδίου, έδρασαν οι ηθοποιοί. Με την κοπιώσα μάνα της Νέλλης Αγγελίδου που κατέβαλε επαινώτο μόχθο, να αποδώσει ένα άριστο θεατρικό πρόσωπο και του Κώστα Κυρκάκη, που έδωσε ένα ολοκληρωμένο ρεαλιστικό προσωπο. Και τη νύφη της μικροαστικής καρικατούρας, που υποδύθηκε άφογα η Όλγα Δαμάνη. Ο Μανουσός, η αντιπαλή όχθη, η ποστηρίχθηκε κι ανεδείξε ενδιαφέροντα υλοκριτικά προσόντα από τον Κώστα Κοσμοπούλο. Απολαυστικές οι φγούρες των Γάσου Χαλκιά και Γιώργου Παρτάσ' έκτης, συγκροτούν το σώμα αυτής της οργανικά ρέουσας παράστασης. Έπαιξαν ακόμα οι Μίρκα Καλατζοπούλου, Μαίρη Βασιλείου, Δημήτρης Τσάλιου, Γιάννης Αλεξάνδρινος, Οδυσσεύς Σταμούλης, Νίκος Μαγδαληνός, Ντίνος Δουλγεράκης, Χαράλαμπος Χατζηδάκης.